1850. No. 103.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 24 DECEMBER.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 20 December 1850, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 9,20.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . - 173,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitschersbrood* . . - 173,00.

Leeuwarden, *De Commissaris des Konings in de provincie Friesland*, den 21 December 1850. VAN PANHUIJS.

FRANKFORT, den 20 December.

Gisteren avond waren de Beijersche of Bonds-troepen Kassel tot op den afstand van een kwart mijl genaderd, maar nog niet binnengerukt. Het opper-geregtshof van Rothenburg heeft zich onderworpen. In Kassel liepen onderscheidene geruchten, dat het opper-geregtshof, aldaar gevestigd, met den pruisischen commissaris-generaal *v. Peucker*, was overeengekomen, om de keurvorstelijke verordeningen, in afwachting van het besluit der conferentie van Dresden, uit te voeren, en dat de genoemde generaal op die voorwaarde pogingen bij den Oostenrijkschen commissaris, graaf *v. Leiningen*, zoude aanwenden, om dezen tot den terugtogt des executie-troepen te bewegen. Men voegt daar echter bij, dat de bevolking in 't minst niet met deze wending der zaak was ingenomen.

'sGRAVENHAGE, den 22 December.

In de zitting van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van Donderdag hebben de beraadslagingen plaats gehad over de navolgende wets-ontwerpen:

over dat tot vaststelling van het registratie-regt op brieven van naturalisatie;

over die houdende naturalisatie van *P. C. Voswinkel Borselen* en negentien anderen;

over dat houdende begrooting wegens den arbeid der gevangenen voor 1851; — welke met algemeene stemmen zijn *aangenomen*;

over dat tot voorziening betrekkelijk de voortzetting der werken tot droogmaking van het Haarlemmer Meer, dat met 32 stemmen tegen één is *aangenomen*,

en over dat houdende de begrooting der Lands-drukkerij voor 1851, dat met 32 tegen 2 stemmen is *aangenomen*.

Van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn ingekomen het VIde, VIIde, VIIIste, IXde *A*, IXde *B* en Xde hoofdstuk van de staatsbegrooting voor 1851.

Onder de verdere ingekomen stukken behoort een adres van den heer *Cohen Stuart*, alsmede adressen van de heeren: *Visser*, *van Breugel*, *Philipse*, *van der Heim*, *van Rosenthal* en *van Walchren*, houdende verzoek, de eerste om als griffier, de overige om als commiès griffier bij de Kamer te worden benoemd.

In de zitting van Vrijdag is ingekomen een adres van den heer *Huijssen van Kattendijke*, advocaat bij den Hoogen Raad, daarbij verzoekende bij de benoeming van een commies-griffier in aanmerking te komen.

Aan de orde is de beraadslaging over het wets-ontwerp, tot heffing der grondbelasting in Limburg. De heeren *Andringa de Kempenaer*, *Cost Jordens*, *van Beeck Vollenhoven*, *van Nispen*, *van Eijsinga en de Jonge* hebben de voordragt bestreden, voornamelijk op grond, dat de exceptionele toestand van Limburg daardoor wordt bestendigd en voor die provincie, in vergelijking der overige, ten nadeele der schatkist, een faveur wordt daargesteld van 6 pCt. Behalve den minister van finantien, hebben de heeren *Beerenbroek* en *Cremers* het ontwerp verdedigd, en is door eerstgenoemde daarbij vooral gewezen op de menigvuldige exceptionele lasten welke Limburg bij uitzondering drukken en die alzoo in alle opzigten een faveur, als thans wordt voorgesteld, wettigen. Bij stemming is daarop het wets-ontwerp *verworpen* met 24 tegen 8 stemmen. Zonder discussie en met algemeene stemmen zijn daarop *aangenomen* de wets-ontwerpen: 1°. betreffende dadingen over domaniale zaken; 2°. houdende verlenging van den termijn tot invoering van postzegels.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Donderdag is ingekomen een ontwerp van wet tot amortisatie van schuld, waarbij wordt voorgesteld, om de som, bij de begrooting van 1850 vastgesteld voor *amortisatie van schuld*, te verhoogen met *f* 1,000,000 en alzoo te brengen op *f* 1,300,000. Deze *f* 1,000,000 zullen in eens of bij gedeelten besteed worden tot inkoop van werkelijke schuld, rentende *vier* ten honderd, ter beurze of bij openbare inschrijving. De beraadslaging over hoofdstuk X der begrooting (*Oorlog*), welke in de avondzitting van den vorigen dag was aangevangen, is voortgezet en ten einde gebragt. Dat hoofdstuk is met 49 tegen 14 stemmen *aangenomen*.

In de zittingen van Vrijdag heeft de commissie van rapporteurs haar algemeen verslag gedaan over het ontwerp van wet betrekkelijk de heffing van provinciale belastingen in Friesland. — De dag der beraadslaging over dat ontwerp zal nader worden bepaald.

De commissie voor de verzoekschriften heeft verslag gedaan op een adres der afdeeling Tiel van de Geldersche Maatschappij tot bevordering van den Landbouw, nopens de afschaffing van het tiendregt. — Nederlegging ter griffie.

De algemeene beraadslagingen over het Vde hoofdstuk der staatsbegrooting (*Binnenlandsche Zaken*) den vorigen dag geopend, zijn daarop voortgezet en ten einde gebragt.

In den loop dezer zitting zijn ingekomen drie ontwerpen van wet, als: 1°. tot wijzigingen der wet van 28 Julij 1850 (wegens het verleenen van het Nederlanderschap); 2°. tot het toekennen der hoedanigheid van Nederlander aan *F. H. van Linderen* te Alblasserdam, en aan *Nauta Peters*, te Harlingen en 3°. tot het wijzigen der in Ned. Indie bestaande tarieven op de inkomende regten op sommige voorwerpen.

Op het 5de art. zijn twee amendementen voorgedragen. Bij een derzelve, van den heer *v. d. Heyden*, werd voorgesteld, om de bezoldigingen van de commissarissen des Konings in de provincien met een vijfde van het bedrag te verminderen. Het andere, van den heer *Mackay*, strekte om de bezoldiging van de leden der Gedeputeerde Staten, ten aanzien waarvan bij de onderwerpelijke begrooting eene vermindering is voorgesteld, weder op de vorige hoogte te brengen.

Vooral dit laatste amendement heeft aanleiding gegeven tot zeer uitgebreide beraadslagingen. Het is verdedigd en ondersteund door de heeren: *Slicher*, *Storm van 's Gr.*, *Wintgens*, *v. Nispen*, *Godefroi*, *Schooneveld*, *v. Eck* en *Baud*, en bestreden door de heeren: *Lotsy*, *v. Zuylen* en *Poortman*, terwijl de heeren *Dirks* en *v. Hasselt* nadere inlichtingen dienaangaande hebben verlangd. Nadat de minister van Binnenl. Zaken daarover het woord had gevoerd, zijn beide de amendementen *verworpen*; — het eerste, betreffende de bezoldiging van de commissarissen des Konings, met 40 tegen 23 stemmen; — het tweede, betrekkelijk de bezoldiging van de leden der Ged. Staten, met 33 tegen 29 stemmen.

Nadat in de zitting van gisteren ochtend was ingekomen een adres van ingezetenen uit Amsterdam, houdende bedenkingen tegen de vermindering van het bedrag der vrachten voor de Ned. Handelmaatschappij, is de beraadslaging over het Vde hoofdstuk (*Binnenlandsche Zaken*) voortgezet en in de avond zitting van gisteren, die tot heden morgen ongeveer 3 uur geduurd heeft, ten einde gebragt, wanneer het hoofdstuk met 57 tegen 2 stemmen werd *aangenomen*.

Daarna is de vergadering gescheiden tot Maandag-ochtend.

GRONINGEN, den 19 December.

Den 18 dezer is aan onze Hoogeschool tot Doctor in de Regten bevorderd de heer *J. van der Veen*, van Leeuwarden, na het verdedigen van eenige *quaestiones juris inaugurales*.

— De nieuwe organisatie bij het wapen der infanterie schijnt alhier aanvankelijk bereids in werking te zijn gekomen. Het fraaije corps hoornblazers, staande bij het flankbataillon, in garnizoen te Leeuwarden, hetwelk aan de Academiefeesten alhier zoo veel luister heeft bijgezet, is thans om zoo te zeggen, ontbonden; want van dat corps zijn reeds naar ieder ander bataillon van dat regement eenige manschappen vertrokken, welke zoo als men weet, de dienst zullen vervullen bij de vijfde compagnie (tirailleur-compagnie) bij ieder bataillon.

— Het getal schepen, dat zich thans in de wateren binnen deze stad bevindt is zoo groot als men zelden heeft waargenomen; alleen tusschen de Botteringe- en A-poortenbogen bedraagt dit getal honderd en elf, buiten die, welke nog voornemens zijn te vertrekken. Het vaarwater is thans zoo gevuld, dat de passage als het ware bijna gestremd is. Berekent men hierbij het getal dat op andere plaatsen dezer stad in winterlage is liggende, dan verkrijgt men voorzeker een hoog cijfer.

De redenen, welke voor dit verschijnsel bestaan, zijn zekerlijk onder meer andere toe te schrijven aan het lang open blijven van het water, waardoor het aan velen gelukt is, hunne provincie-haven nog te bereiken.

LEEUWARDEN, den 23 December.

De blijken van liefdadigheid in deze Stad, gedurende dit wintersaizoen reeds in zoo vele opzigten wederom door de meer gegoeden ten behoeve hunner arme mede-ingezetenen, gegeven, zijn dezer dagen wederom vermeerderd door de aanzienlijke gift van *duizend* gulden, door een onbekend menschenvriend aan Diakenen der Ned. Herv. Gemeente geschonken, als eene bijdrage ter vermeerdering van het fonds, »tot ondersteuning van deugdzame behoeftige leden", tot welk menschlievend en aanbevelingswaardig doel ook gepasseerde jaar door hen dezelfde aanzienlijke som was ontvangen.

— Gisteren avond heeft alhier, op het vliet, een vrij belangrijke diefstal plaats gehad door middel van uit- en inwendige braak, terwijl de bewoners het huis voor eenigen tijd geheel zonder bewaking hadden verlaten, hetwelk dus eene nieuwe waarschuwing is om geene voorzigtigheids maatregelen te verzuimen.

— Z. M. heeft goedgevonden, aan eene commissie uit de Staten der provincie Utrecht, belast met het onderzoek van de bezwaren, die ingebragt zijn tegen het algemeen reglement op de veenderijen in de provincie, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 28 Maart, no. 110, en met het ontwerpen van een gewijzigd reglement, zoo daartoe termen worden gevonden, magtiging te verleenen, om hare werkzaamheden, na de sluiting der Staten-vergadering voort te zetten.

— Bij Kon. besluit van 9 dezer, zijn aan de Pruisische schepen en aan die der overige Staten van het Duitsche Tolverbond de vrijdom en gelijkstelling, bedoeld bij art. 1 en 6 der wet van 8 Augustus ll., tot regeling van de belangen der scheepvaart, toegekend; wordende door genoemde Staten voldaan aan de voorwaarden in art. 1 dier wet gesteld.

— In *het Zondagsblad* leest men:

Bij Zr. Ms. besluit van den 16 dezer is bepaald, dat, even als de laatst voorgaande jaren, gedurende 1851, voor zoo ver de dienst dit zal toelaten, hoofd- en verdere officieren van het leger in het genot van verlof kunnen worden gesteld op ¾ van het activiteits-tractement.

Men verneemt dat met Mei des volgenden jaars, geene andere garnizoens veranderingen zullen plaats hebben, dan eene verwisseling van het 1ste regement infanterie, thans in Zeeland gestationeerd, met het 5de regement van dat wapen, terwijl het 3de regement dragonders in de residentie door het 2de regement zal worden vervangen. Tot een en ander is reeds de magtiging verleend. Zullende voorts ook nog de bataillons te Delft en te Woerden worden afgelost.

De promotie bij het korps militaire administratie is, zoo men verneemt, reeds door den Koning geteekend. Van de benoeming *bij keuze*, is daarbij ruimschoots gebruik gemaakt en men heeft opgemerkt, dat hierin zeer in het belang van zekere individu's van het korps, die zich in de residentie bevinden, is gehandeld.

Men wil dat weder eenige veranderingen in de uniformen enz. bij het leger op til zijn, zoo zouden o. a. het 1ste regement dragonders van roodscharlaken chacots worden voorzien en de *degens* der officieren bij de infanterie door *sabels* worden vervangen. Het voornemen om eene andere *sjerp* in te voeren, die over den schouder *à la bandelière* zoude worden gedragen, ontmoet eenige tegenkanting en is nog zeer onzeker om ten uitvoer gelegd te worden.

— Men wil thans weten, dat de Regering er ernstig over denkt om voortaan de betrekking van inspecteur-generaal der geneeskundige dienst geheel te doen vervallen, en de daaraan verbonden werkzaamheden op te dragen aan eene commissie, waardoor o. a. ook de aanleiding tot partijdigheid, beter zoude worden vermeden. Sedert het ontslag van den heer *Beckers*, is de heer Dr. *Snabilié*, eerste officier van gezondheid 2de kl., voorloopig belast met het bestuur en de leiding der werkzaamheden.

— De Hoogleeraar mr. *G. W. Vreede* vervulde den 19 dezer de spreekbeurt in het Lees-Museum te Utrecht. Z. H. G. sprak over de Nationale Vergadering, in 1796 te 's Hage bijeengekomen, en meer bepaaldelijk over hare leden en de fractien, waaruit zij was zamengesteld, hunne staatkundige denkwijze, hunne meeningen over de verschillende aangelegenheden, waarop destijds de algemeene aandacht was gevestigd. Hoewel deze vergadering, die gedurende achttien maanden zitting had, onder hare leden de uitstekendste mannen in alle vakken telde, hadden verschillende omstandigheden ten gevolge, dat hare beraadslagingen niet met den gewenschten uitslag werden bekroond, en dat in het volgende jaar eene tweede Nationale Vergadering bijeenkwam, geroepen om tot stand te brengen wat de eerste niet had kunnen daarstellen. Deze verhandeling, die van groote waarheidsliefde en onpartijdigheid getuigde, mag als eene hoogst merkwaardige bijdrage tot de staatkundige geschiedenis van Nederland worden beschouwd.

— Volgens opgave, in de *Staats-Courant*, is voor de oprigting van een standbeeld voor Prins *Willem I*, binnen de stad 's Hage, in het geheel ontvangen eene som van *f* 41,464,65½. Deze gelden zijn besteed als volgt: Aan den beeldhouwer *L. Royer*, voor het vervaardigen van een model van het standbeeld, van basreliefs, enz. *f* 8250; aan de firma *P. van Vlissingen* en *D. van Heel*, voor het gieten van het standbeeld *f* 20,000; aan den heer *J. Galman*, voor het vervaardigen van het voetstuk *f* 11,565,98½; voor gehouden opzigt bij de oprigting van het voetstuk en andere voorbereidende werkzaamheden *f* 1648,87.

— De *Staats-Courant* behelst het verslag van de commissie tot afneming van het examen van hen die op een der hoogescholen of athenaea wenschten toegelaten te worden, uitgebragt aan den minister van binnenlandsche zaken. Daaruit blijkt dat door de commissie in 22 zittingen, zijn geëxamineerd 297 jongelieden, waarvan 172 leerlingen waren van gymnasien, Latijnsche scholen en andere openbare inrigtingen van onderwijs in Nederland; 23 leerlingen van instituten in Nederland; 98 die privaat onderwijs hadden genoten; 3 buiten Nederland onderwezen en 1 onbekend waar onderwezen.

— Volgens eene door *de Staats-Courant* medegedeelde staat bevonden zich den 15 December 1850 in de entrepôts te Amsterdam, Rotterdam, Dordrecht en Middelburg, de volgende goederen: asch (pot en parel) 1,832,730 pond; weedasch en soda 640 p.; granen: gerst 448 last; rogge 17,106 l.; boekweit 1921. tarwe 8,992 l.; indigo 104,930 p.; koffij 3,155,217 p.; rijst 1,236,643 p.; suiker (ruwe) 19,869,147 p.; tabak in rollen of bladen en ongeplette stelen 1,289,588 p.; tin 2,387,041 p.; traan (walvisch en robben) 1185 vaten; levertraan 270 vaten.

— Toen de Raad der Nederlandsche Handelmaatschappij den 21 Maart 1849, besloot, voortaan bij de bevrachtingen der Maatschappij eene nieuwe algemeene beurtlijst te volgen van al de voor hare dienst als bruikbaar erkende of later

voorkomende schepen, met afwijking van de vroeger bepaalde verdeeling der bevrachtingen tusschen de voornaamste zeehandelplaatsen van Nederland, — achtten reeders te Amsterdam zich door dat besluit in hun regt en belang verkort, en zij benoemden eene commissie om zoo mogelijk herstel te verwerven, bestaande uit de heeren: *D. Borski*, *L. A. Biendfait*, *A. van Geuns*, *G. C. Bosch Reitz*, *C. Faber Boissevain* en *C. Hartsen*. Zij trachtte echter vruchteloos verandering van het bedoelde besluit te bewerken, en schortste aldra hare pogingen, omdat zij het raadzaam achtte het gevoelen der Regering, als die het lot der Oostindische reederijen geheel in hare hand had, zoolang mogelijk te eerbiedigen, en omdat de Regering dan toch nog die reederijen vrachtgelden liet behouden, die naar de omstandigheden als *mild* te beschouwen waren.

Sedert werd twee malen de vracht voor den overvoer der O. I. producten, verminderd, doch telkens minder gevoelig: de commissie bleef dan ook lijdelijk toezien.

Doch bij de nu laatstelijk weder op verlangen van het departement van koloniën bepaalde vermindering der retourvrachten met twintig gulden per last, meende de commissie nadrukkelijk zich te moeten verzetten tegen dezen gang der zaken, en ook te moeten terug komen op hare vroegere bezwaren tegen de nieuwe beurtlijst der bevrachtingen. Zij heeft onder dagteekening van den 16 dezer een adres aan de Directie der Handelmaatschappij gerigt, hetwelk dezer dagen ter teekening voor alle belanghebbenden bij de Oostindische reederijen te Amsterdam voorlag. De commissie stelt in dat adres aan de Directie voor, de vroegere bepalingen, over de beurtelingsche bevrachting te handhaven, met voorbijzien van latere oordeelvellingen van den Raad der Handelmaatschappij, die — segt het adres, — tot deze beoordeeling niet geroepen was, en ook, wegens het plaatselijk en persoonlijk belang van elk zijner leden in dezen niet als onpartijdig regter kan worden erkend.

De commissie verzoekt ten slotte:

1°. Dat door de Directie, uit naam der reederijen, te Amsterdam gevestigd, bij het departement van kolonien moge worden aangedrongen op een geringer afdaling in de vracht, dewijl deze reederijen, onder de voorgestelde vermindering van *f* 20 per last, moeten bezwijken. 2°. Dat met den aanvang van 1851, en onder de door de Regering herhaaldelijk verlangde vrachtsverminderingen zonder verder nitstel, de beurtlijsten voor verschillende steden mogen worden hersteld, zoo als bij de dispositie der Directie van 18 November 1848, nader uiteen gezet en geconfirmeerd bij hare officieele nota van 27 December 1848, aan Reeders te Amsterdam, *uit overtuiging* is toegezegd.

— De Raad van Administratie der Overijsselsche Kanalisatie-Maatschappij heeft benoemd tot Hoofd-Ingenieur voor de uit te voeren werken den heer *L. van de Kasteele*, Rijks Ingenieur te Deventer, en tot Adsistent-Ingenieurs de heeren *T. J. Stieltjes* te Zutphen en *J. W. Bake* te Utrecht.

— De Directie der Nederlandsche Rijnspoorweg-Maatschappij heeft ter kennis der aandeelhouders gebragt, dat zij hoopt, dat bij voortduring van den vrede, de aansluiting met Pruisen eerlang geregeld zal kunnen worden, en dat de finantiële maatregelen, voor deze gewigtige aangelegenheid vereischt, van dien aard zullen zijn, dat zij de goedkeuring der aandeelhouders verwerven.

— Hier te lande zijn met den Overlandpost berigten aangebragt van Batavia tot 26 October ll. Op Java was het rustig; maar op de westkust van Borneo waren de Chinezen nog steeds in opstand tegen het Nederlandsch gezag. Den 4 October is het Stadhuis te Samarang geheel afgebrand; de oorzaak is onbekend. De Chinezen van Montrado hebben zich op nieuw op den grooten berg van Pamangkat genesteld, en aldaar vele batterijen of sterkten opgeworpen.

Omtrent den toestand onzer bij de gevechten tegen de Chinezen gekwetste officieren en manschappen zijn gunstige berigten ontvangen.

— Allerwege in Belgie worden goedkoope slagerijen geopend en dit heeft op de meeste gevestigde slagers reeds den invloed gehad, dat ook zij het vleesch tot minderen prijs, met hetgeen het vee bij inkoop kost beter overeenkomende, verkoopen. Dit voorbeeld wordt ook in alle gemeenten van het departement van het noorden en van Pas de Calais gevolgd, waar de slagers, voor de concurrentie beducht, uit eigen beweging de vleeschprijzen hebben verminderd. Dit is voor de arbeidende klasse zeer gunstig; zij kan nu, hetgeen vroeger het geval geenszins was, dagelijks vleesch eten.

HARLINGEN, den 20 December.

De Kerkeraad der Hervormde Gemeente alhier, heeft gemaakt het navolgend twaalf- en zestal van predikanten, tot vervulling der bestaande vacatnre, (alphabetisch gesteld): DD. *H. van Berkum*, te Stiens; *V. F. J. Boonacker*, te Enkhuizen; *O. A. van Druten*, te Minnertsga; *P. C. Farret*, te Wijnaldum; *G. Flieringa*, te Menaldum; *J. F. Hesse*, te Tjummarum; *J. E. Jentink*, te Nieuwkoop; *L. V. Ledeboer*, te Nieuwe Diep; *W. J. O. Sluiter*, te Zalk; *H. C. Voorhoeve*, te Leerdam; *A. van IJsendijk*, te Hoevelaken en *W. C. van der Zwaag*, te Dronrijp. Zestal: *Boonacker*, *Jentink*, *Sluiter*, *Voorhoeve*, *van IJsendijk*, (bij herstemming tegen *Farret* en *Flieringa*) en *van der Zwaag*.

UTRECHT, den 17 December.

De breede kerkeraad der Herv. gemeente alhier heeft, nadat het twaalftal, door het bedanken van ds. *Oort* voor de nominatie, was aangevuld met ds. *van den Ham* te Harderwijk, het volgende zestal geformeerd (alphabetisch gesteld): DD. *Broedelet*, te Gouda; *Doedes*, te Rotterdam; *van den Ham*, te Harderwijk; *Niermeijer*, te 's Heer Arendskerke, *Schouw Sandvoort*, te Arnhem, *van Voorhoeve*, te Leerdam. Ds. *Schouw Sandvoort*, bij overstemming tegen *ds. Pijsel*, te Dordrecht, en *Sluiter*, te Zalk.

HAARLEM, den 20 December.

De kerkeraad der Waalsche gemeente alhier heeft, nit het laatstelijk opgemaakte drietal, tot leeraar beroepen de weleerw. heer *C. Busken Huet*, candidaat voor de H. Dienst.

BENEFICIAALBOEKEN.

Mijnheer de Redacteur!

Ten gevolge van het rapport van Heeren Gedeputeerde Staten van de Provincie Friesland met betrekking tot de Beneficiaalboeken, waarvan in uwe Courant van den 13 December 1850 melding is gemaakt, zoude men kunnen denken, dat ik in deze zaak ongelijk heb gehad. Het is daarom dat ik UEd. verzoek, het hier volgende in uw blad te willen opnemen en hierdoor te melden:

Dat ik aanvraag gedaan heb om eene AUTHENTIEKE KOPIJ van de Resolutie van Heeren Gedeputeerde Staten van Friesland, van 28 November 1850, no. 45, in deze zaak gevallen; ten einde Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken hierop oplettend te maken en wel voornamentlijk, dat ik in dezen niet gehoord ben, en dat in mijn Exemplaar der Beneficiaalboeken niet is geraadpleegd geworden; en dat zulks overtollig is beschouwd; dat ik aanneem in tegenwoordigheid van den Heer J. van Leeuwen, wiens *Berigt*, *Consideratien*, *Advies en Rapport alleen* ten grondslag der motieven van afwijzing hebben gediend, te bewijzen, dat het door hem aangevoerde, voor zoo verre het in mijn Extract Resolutie op den tienden dezer, de dag van het Rapport aan de Provinciale Staten eerst bij mij ontvangen, staat, bezijden de waarheid is en die Resolutie op valsche en eenzijdige gronden is genomen.

Dat ik in dezen eene afwijzende beschikking zoude ontvangen, had ik mij reeds van den beginne voorgesteld, gedachtig aan den spreuk: *dat niemand gaarne zijne eigene glazen insmijt*, en dit was mij persoonlijk onverschillig; ik wilde den naam niet hebben, dat ik in eene zoo slordige uitgave de hand zoude hebben gehad, en het was alleen daarom dat ik het voorstel deed, ten einde meerdere bekendheid hier aan te kunnen geven.

Zoo het later noodig mogte zijn dat ik hierop zoude moeten terugkomen, dan hoop ik dit, hetzij door uw blad, zoo mij dit vergund wordt, hetzij door een afzonderlijk gedrukt geschrift te doen.

Ik heb de Eer mij Hoogachtend te teekenen,

Leeuwarden, UWE. Dw. Dinaar,
den 14 December 1850. DE HAAN HETTEMA.

De eerste dag des jaars.

In menig opzigt draag ik er roem op, een inwoner te zijn van Leeuwarden, want inderdaad, er is veel goeds in deze stad. Als men let op de uitmuntende inrigting der verschillende armbesturen en op de onbekrompene milddadigheid, waardoor de ingezetenen de vaak zoo moeijelijke taak die op hen rust, verrigten; op de veelsoortige en doelmatige gelegenheden tot onderwijs en opvoeding voor de meer uiteenloopende standen, die zelfs eenen in dit vak door kunde en veeljarige ondervinding, zeer bevoegden beoordeelaar stoffe gaf, om in een afzonderlijk geschrift deze stad als een voorbeeld voor anderen in dit opzigt voor te stellen; op armenkerk en cathegisatien, op spijsuitdeeling en werkverschaffing, gestichten van liefdadigheid en particuliere vereenigingen aan de menschlievende verpleging en te gemoetkoming van naar ligchaam of ziel lijdende natuurgenooten gewijd, — wij zien met blijdschap onze stad eene eervolle plaats bekleeden onder de plaatsen van haren rang in Nederland. Maar wij dweepen daarom niet met alles wat er gedaan en toegelaten wordt; er zijn ook hier gebreken op te merken en dit denkbeeld verlevendigde zich dezer dagen meermalen voor onzen geest, als wij dachten aan: *de eerste dag des jaars*, die weder aanstaande is.

De oude jaarsavond wordt door de meeste menschen geëerbiedigd en herdacht; als die scheidende vriend voor altijd daarheen gaat om plaats te maken voor eenen broeder, van wien wij nog niet weten, wat hij ons brengen zal, en wij daar achter blijven alleen met onze herinneringen van goed en kwaad, waarvan wij er geene enkele kunnen uitwisschen, dan is de ziel weemoedig gestemd, en het hart is open voor goede indrukken; maar is dan de komst des nieuwen broeders, die, even als zijn voorganger het verledene met zich voerde, op zijne beurt de toekomst in handen houdt, niet even ernstig en belangrijk? zien wij met weemoed achterwaarts door den ligten sluijer heen, die de verledenheid van ons afscheidt, zouden wij dan niet met heilige huivering vervuld zijn, als de gordijn wordt opgehaald waarachter het toekomende, ons geluk of ongeluk, ons wel of wee, ons leven of onzen dood, houdt verborgen?

En toch, wat is die dag, ook hier ter stede voor de meeste, die hem beleven? In den eenen stand een dag van beuzelarij, waarin de mate der burgerlijke beleefdheid die de een den anderen bewijst met angstvallige naauwkeurigheid wordt afgemeten, om welligt voor het gansche volgende jaar op de onderlinge welwillendheid invloed uit te oefenen; voor den anderen een dag van ledigheid en luiheid, van onmatigheid en zwelgerij, ja — van logen en bedrog. Waar de deur zich opent, om milde giften door te laten, eene zegenbede op de lippen; waar die gesloten blijft, of de gave niet evenredig is aan de verwachting, eene vervloeking, onder duizenderlei vorm en gedaante, een heilgroet, waarbij het hart koud blijft, en eigen voordeel gezocht wordt onder den schijn van deelneming in het lot van anderen.

In andere steden van ons land zijn die nieuwjaars wandelingen, waarvan zoo menigeen het lastige en niets beduidende inziet en luide erkent, zonder ze te durven nalaten, afgeschaft; overal in hetzelve en ook in *deze* Stad is altijd de bedelarij afgeschaft, geweerd en verboden, maar de vermomde bedelarij, waarmede men het jaar begint, de wet ontduikende, en om het door betaalde maar niet gemeende heilbeden verzamelde in ergerlijke bandeloosheid te verteeren, blijft bestaan. Zoude nu in de goede Stad onzer inwoning daartegen niets zijn te doen? Verbod van regeringswege, weigering van die gedwongene nieuwjaarsbelasting van den kant der ingezetenen zou misschien op een dag van verbittering bij velen te staan komen, maar openbare uitdeelingen van kleeding of brandstof, een maaltijd der kinderen, ordelijke bijeenkomsten der ouderen onder de mingevermogenden, waar ligchaam en geest beide iets goeds kregen, onder leiding van armenvrienden, zouden dien indruk spoedig wegnemen, want over het algemeen weten de armen zelf wel, wat hun het best is, en van hetgeen nu wordt bijeen gebedeld en weggeworpen, kon zeer veel gedaan worden.

Bestuurders onzer goede stad, menschenvrienden onder onze medeburgers! wij hebben een zaadkorrel uitgestrooid, ook de bodem is goed, zoo wij gelooven, het geldt hier menschengeluk. — Zie wat gij doen kunt, en de Heer der armen geve er zijnen zegen op. A.

De Lauwerzee en Wadden.

Bij de thans zoo veel besprokene geprojecteerde bedijking of inpoldering der *Lauwerzee* (of *Lauerzee*) *en Wadden*, aan de vaste kust, door *P. Groet*, te *Haarlem c. s.*, in 1846 nader aan den KONING gevraagd, zal het welligt velen onzer landgenooten, die, bij de wrijving der denkbeelden over het nuttige en wenschelijke aan de eene, en het ontijdige en schadelijke aan de andere zijde niet goed den draad kunnen vatten, die deze zaak omvangt, en waarbij men die wil doen afloopen, gunstig zijn, eenige onpartijdige inlichtingen te ontvangen, die, als het ware, eene geschiedenis van de zaak-zelve kunnen uitmaken.

Bij de vele artikelen, die over deze indijking der *Lauwersee*, tot dus verre, in de Nieuwsbladen zijn opgenomen — toch, is het niet wel mogelijk eene geschiedenis van de eigenlijke zaak op te sporen, dewijl die veelal door geheime of openbare partijdigheid spreken, de geuitte gevoelens van geroepene personen gispen, en zonder waarheidliefde in een verkeerd daglicht of belagchelijk gelieven voor te dragen, iets, dat, ook bij de hedendaagsche staatkundige theorien beschouwd wordt, eigenlijk het publiek te misleiden en de gelegenheid te ontnemen om grondig met den loop der zaak-zelve bekend te kunnen zijn.

Hiervan overtuigd, waag ik het — mij van alle beschouwingen en beoordeelingen van het pro en contra van de zaak-zelve onthoudende — eene verklaring, slechts eene geschiedenis van de zaak en met korte woorden alhier te geven.

Daartoe dient dan:

Dat de firma *F. Groet c. s.*, na zich met hun verzoek tot inpoldering van de *Lauwerzee en Wadden* aan den KONING te hebben gewend, in 1846 namens Z. M. te kennen werd gegeven, dat hun verzoek in geene gunstige overweging kon worden genomen, uithoofde de gerezene gewigtige bedenkingen bij de Ambtenaren van den Waterstaat, en welke bezwaren de aanvragers kenbaar werden gemaakt door de afgifte aan hen van een afschrift van een — door den Ingenieur *J. A. van Essen* — op hun primitief adres uitgebragt rapport, wordende het hun echter vrijgelaten op hun verzoek te rug te komen, mits dan met overlegging van een behoorlijk uitgewerkt en toegelicht ontwerp van bedijking, waarbij dan aan de bezwaren zou kunnen worden te gemoet gekomen.

Hierop zijn de adressanten dan ook werkelijk terug gekomen met hun nader verzoek, waarbij zij dan ook eene menigte project-teekeningen en berekeningen overleiden, maar al welke, naar luid van het verslag van de des geroepene Commissie van Waterbouwkundigen — van 30 December 1846 — geenszins de bezwaren weêrlegden, noch de gewenschte overtuiging gaven, dat daaraan bij eenige inschikkelijkheid kon worden voldaan.

Al dadelijk stuit deze Commissie op de misrekening van de lengte der dijken tot de afsluiting en inpoldering benoodigd; door de adressanten schijnt eene kaart tot rigtsnoer en aanwijzing gebruikt te zijn, die niet veritabel is, en schijnen hunne limites van het geprojecteerd terrein verkeerd berekend, dat een verschil van lengte van 1300 ellen dijk kon opleveren, terwijl ook de opgegevene diepte-peilingen, in den omtrek van hunne werken, en de toestand, hoogte en ligging van het eiland *Schiermonnik-oog* onjuist schijnen; ook vindt men verschillend genoemd de hoegrootheid van het in te dijken terrein, n. l. 22,000, 24,000 en 28,000 bunders, welk verschil echter in de differente aanbrenging der dijken en hun beloop zal kunnen bestaan.

Echter hoe groot en hoeveel ook de mistellingen en valsche berekeningen van de adressanten in hunne overgelegde stukken, de daarbij geroepene en de daarover gehoorde waterbouwkundigen voorkomen, is dit toch geheel de reden niet, waarom zij afwijzend adviseren; deze deskundigen, die als mannen van het vak, en alzoo — en ook om hunne onpartijdigheid en om hunne verpligting aan den Staat, alle vertrouwen behooren te verdienen, achten de Lauwerzee voor eene bedijking zoo als de adressanten, *Groet*, inmiddels overleden, later zeggen zij, *Geerligs c. s.*, die vragen, onrijp daarvoor, want de lage landen dezer inpoldering zullen slecht met een krachtig en kostbaar wind- of stoomgemaal droog kunnen worden gehouden, bovendien zullen er nog steeds groote waterplassen blijven bestaan, en zal slechts ½ gedeelte van het terrein vruchtbaar land opleveren, terwijl de Lauwerzee en Wadden, het terrein alhier bedoeld, zich — als men wachten wil — op eene natuurlijke wijze, door opslibbing als van zelve in polders zullen herscheppen, namelijk in polders, die bedijkt zijnde, door eenvoudigen sluisgang op de Eb afloopende kunnen droog gehouden worden. — Ware dit nu nog het eenige, men zoude met het krachtig middel: geld, den tijd kunnen breken en ontijdig aan deze zaak gerust de hand kunnen slaan; maar deze zelfde waterbouwkundigen beweren, dat door deze ontijdige inpoldering ¾ gedeelten van het terrein voor altijd tot water en onvruchtbaar land gedoemd worden, daar men, tot de zich natuurlijk vormende rijpheid wachtende, het gansche terrein, uitgezonderd welligt eenige diepten die zullen blijven bestaan, in een' vruchtbaren bodem zal vinden, en deze bewering staven zij met krachtige betogen die op aanwijzende ondervinding steunen.

Op de vraag echter, wanneer verschijnt het tijdstip der door U bedoelde rijpheid tot indijking, waarin dien bodem die wenschelijke geschiktheid en vruchtbaarheid bezit, vinden wij bij die beweringen geen bepaald antwoord, en het schijnt, dat aan de reeds verloopene eeuwen een paar welligt zal toegevoegd

alsoo het menschelijk geslacht zich in die verwezenlijking zal mogen verheugen; — dit wachten nu, die onoverkomelijke zaak in deze eeuw van algemeene versnelling in alle zaken, deed ook gedachte waterbouwkundigen, eene sterkke dwarsboom beschouwen, waarom zij, om den knoop waarschijnlijk regt verstandig door te hakken, eenen middelweg inslaan en een plan voorstellen om *Ameland* aan *Friesland* en *Schiermonnik-oog* aan *Groningen* door versnelde aanslibbing en later door inpoldering te verbinden, zoo dat onze Oostelijke zeesluizen even goed op de volle zee bleven uitloozen; een plan reeds vroeger (door den heer *Kros*, zoo ik meen) uiteen gezet, door alle waterbouwkundigen omhelsd, en hoofdzakelijk door den heer *Ferrand*, in zijn rapport van den 27 Junij 1849, ten dezen, aangeprezen; — daarbij willen zij dan tevens het Reitdiep, dat dan mede zijne uitwatering tusschen gezegde eilanden door behouden zal, eene — sedert eene reeks van jaren voor de Groningsche handel en scheepvaart — gewenschte verbetering — geven.

Dit plan dan van den heer *Kros*, wordt ook door onze Friesche geroepene beoordeelaars, als onschadelijk geacht voor de goede uitstrooming van ons overtollig water door de oostelijke sluizen, en zou, als men hierin kon berusten, dezerzijds welligt medewerking ondervinden; maar de geroepenen van *Groningen* kleven de primitief door *Groet* c. s., aangevraagde concessie aan; hun lacht de verwezenlijking van het eerste plan toe, want daarbij ontvangt hun regtsgebied eene meerdere uitgestrektheid van 28,000 bunders, zoo zij zeggen, meestal vruchtbaren grond, waarvan zij 24,000 bunders eene gemiddelde waarde van *f* 708,33⅓ per bunder toekennen, en die eene jaarlijksche opbrengst van *f* 80,00 per bunder, die zij slechts op de helft voor gaaf houden, zullen produceren, terwijl ook de 240 huismanswoningen, op den nieuwen polder te stichten, hun een dorp aanbrengen, om al welke voordeelen zij ook onbeschroomd de *f* 40,000, die door de aanvragers of adressanten den Staat wordt aangeboden voor de te vindene waarden van water, slijk en andere gronden, (in het terrein van indijking besloten, zoowel als 100 el buiten den dijk), van de hand wijzen, en daarenboven van het *Rijk*, van de provincien *Groningen* en *Friesland*, van de stad *Groningen*, en van particulieren, de aanvragers belangrijke subsidien toezeggen, en nog tevens vorderen, dat hunne aanvragers eene vrijdom van grondbelasting voor 40 jaren en meer zal worden verleend, terwijl zij nog aan de concessie willen hebben verbonden: de verbetering van het Reitdiep, door uitdieping en door de plaatsing van eene sluis te *Wetsinga*, of elders, en de aanbrenging van een jaagpad langs hetzelve, enz., op kosten van de provincie Groningen; zie hierover verder het rapport van de Commissie, uitgebragt in de vergadering der Staten van *Groningen*, den 10 Julij 1848, — benevens het rekwest van die Staten, van 28 Julij van dat jaar, aan den Koning gerigt.

Volgens de globale berekeningen is tot de gelukkige uitvoering van deze inpoldering een kapitaal van 24 millioen gulden benoodigd; de adressanten zeggen echter met 17 millioen, alles, waaronder ook de bouwing van de 240 huismans woningen, te kunnen bestrijden, terwijl echter door de Groninger Staten, hoewel zij dit mede gelooven, aan dat bedrag een millioen, wegens veranderingen in de profillen der dijken te brengen enz., wordt toegevoegd, en zij het geheel bedrag alzoo op 18 millioen berekenen.

Behalve de productie van *f* 40 per bunder jaarlijks die boven de 5 % van 18 millioen, eene som van *f* 60,000 jaarlijks rendeert, willen de adressanten eene reservekas daarstellen uit:

a. de schuit- en doorvaartgelden, naar een tarief, door de Hooge Regering, op voordragt van de Groninger Staten, te formeren;
b. de toelagen van de verschillende op en door het in te dijken terrein uitwaterende zijlvesterijen;
c. de bijdragen der eigenaren, wier kwelders tot buitenland worden gebragt;
d. de bijdragen van de stad *Groningen*, en de provincien *Groningen* en *Friesland*, en
e. de vrijstelling van de betaling van de *f* 40,000 door hun voor de te vindene waarden van water, slijk en andere gronden aangeboden.

Het primitieve plan, de aanvraag der concessie inhoudende, is door het Gouvernement, aan de consideratien van de gewestelijke Besturen van *Groningen* en *Friesland* onderwerpen; te *Groningen* is het dadelijk door de Staten in behandeling genomen; in *Friesland* echter werd het onderzoek aan Heeren Gedeputeerden, en eerst later bij of voor de Staten gebragt, *Frieslands* Staten zien in de verwezenlijking van die inpoldering een groot kwaad voor de uitwatering van onze oostelijke sluizen, die daarbij niet meer op de open zee, maar slechts op eenen polder zullen uitwateren, en hebben dus zoowel eerst de Gedeputeerden als later de Staten zich met hunne bezwaren tegen het verleenen der concessie verzet.

Thans echter is er eene Commissie benoemd die de zaak in haar pro en contra zal onderzoeken en overwegen, welke Commissie bestaat uit deskundigen, zoowel waterbouw- als vestingbouwkundigen, alsmede uit afgevaardigden uit de belanghebbende Provinciale Besturen en die te *Amsterdam* zal vergaderen, en na kennisneming van alle gunsten en bezwaren welligt een verslag zal uitbrengen, dat tot eene eindzaak, wegens het al of niet verleenen der concessie, aanleiding geven kan.

Leeuwarden, December 1850. IJ. Z.

Opgave der Prijs en Aanvoer van *BOTER*, den 20 December 1850, aan de Stadswaag te Leeuwarden:

PRIJS, niet verkocht, geb. *f* 35,50. AANVOER, 603/4 212/8 76/16 vaten.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 21 December 1850.

NEDERLAND.				
Werk. Schuld	2½ pCt.	56$\frac{7}{8}$	57	56$\frac{15}{16}$
Dito dito...	3 »	66$\frac{3}{4}$	67	66$\frac{7}{8}$
Dito dito ...	4 »	87$\frac{1}{2}$	87$\frac{3}{4}$	87$\frac{9}{16}$
Amort.-Synd.	3½ »	88		
Handel-Maats.	4½ »			
FRANKRIJK.				
Certific.......	3 pCt.	54$\frac{1}{8}$	54$\frac{1}{4}$	54$\frac{3}{16}$
RUSLAND.				
Ob. bij *H.* 1798/1816	5 pCt.	104$\frac{7}{8}$		
dito dito 1828/1829	5 »	103$\frac{7}{8}$		
Dito bij dito..	4 »	86$\frac{5}{8}$		
Dito bij *Stiegl.*	4 »			
SPANJE.				
Leen. *Ard.* v. 85 £	5 pCt.	12$\frac{3}{8}$	12$\frac{7}{8}$	12$\frac{1}{4}$
» » v. 510 £	5 »	12$\frac{15}{16}$	13$\frac{1}{8}$	12$\frac{15}{16}$
» onb. Stukk.	5 »			
»	3 »	39$\frac{3}{16}$		
» Binnenl. à 6/m	3 »	33$\frac{7}{16}$	33$\frac{5}{8}$	33$\frac{9}{16}$
Ardoin Coupon.. ..	»	8$\frac{1}{8}$	8$\frac{5}{16}$	

OOSTENRIJK.				
Metaliek......	5 pCt.	70$\frac{1}{2}$	71$\frac{1}{4}$	71$\frac{1}{8}$
» (nieuwe)	5 »	75$\frac{3}{8}$	76$\frac{1}{8}$	76
» »	2½ »	37$\frac{1}{2}$	38	37$\frac{7}{8}$
PORTUGAL.				
Te Londen 5 (nu 4)	pCt.	35$\frac{7}{8}$		
»	4 »	35$\frac{1}{2}$		
AMERIKA.				
Bank-Actien V. Staten		2$\frac{15}{16}$		
Brazilie 1824...	5 pCt.			
» £ 200	5 »			
Peru.........	4½ »			
Venezuela...........		32$\frac{3}{8}$	32$\frac{1}{2}$	
Grenada...........	..			
Mexico...............		32$\frac{3}{4}$	32$\frac{7}{8}$	32$\frac{13}{16}$
Ecuador				

De beurs van heden was over het algemeen in alle fondsen goed prijshoudend; alleen 5 pCts. Ardoins iets minder vast.

Zondag den 22 December.

Integralen 57. Ardoins à £ 510, 12$\frac{7}{8}$, $\frac{13}{16}$. Binnenl. 3 pCts. 33$\frac{11}{16}$. Metaliek 5 pCts: 71$\frac{1}{8}$. Dito Nieuwe 76 Mexik. 32$\frac{7}{8}$. Poolsche Loten van 500 fl. *f* 148$\frac{1}{8}$.

Tot de genoteerde koersen vertoonde alleen in Integralen de affaire eenige levendigheid.

Prijzen der Buitenlandsche Coupons en Uitgelote Obligatien.

Metaliek *f* 23,65 Div. Engelsche in £ *f* 11,62½. Eng. Russen *f* 11,62½. Fransche *f* 55,87½. Belgische *f* 55,87½. Pruisische *f* 34,50. Hamb. Russ. *f* 37,00. Russen in Zilv. R. *f* 36,12½. Poolsche in fl. *f* 26,75.

*** Bevallen van een' Zoon H. J. van OPPEN, geliefde Echtgenoote van
Harlingen, den 20 December 1850. P. van der VLIET.

*** Bevallen van eenen Zoon J. FABER SCHOONLINGEN, Echtgenoote van
Akkrum, den 21 December 1850. A. A. KAT.

LEEUWARDEN, den 18 December 1850. Heden overleed tot onze diepe droefheid, na onverwacht van een dood Meisje bevallen te zijn, mijne geliefde Gade en onzer vier nog zeer jeugdige Kinderen sorgdragende Moeder ZWAANTJE SCHUURMAN, in den nog jeugdigen ouderdom van 31 jaren.

Algemeene kennisgeving. JOHs. NOLLEDES.

*** Heden namiddag omstreeks 3 uren overleed onze geliefde Moeder SUSANNA GUBBELS, laatst Wed. van wijlen A. P. Bisschop, in den hoogen ouderdom van 84 jaren, na voorsien te zijn van de H. H. Sacramenten der stervenden.

Dankbaar voor haar langdurig bezit zal hare nagedachtenis steeds bij ons in zegening blijven.

Harlingen, P. A. BISSCHOP,
den 14 December 1850. *mede uit naam mijner Broeders en Zusters.*

*** Heden morgen circa 4 ure, behaagde het der Voorzienigheid door den onverbiddelijken dood van ons weg te nemen, onze waarde Broeder SEERP BASTIAANS MOSSEL, in leven houder van de Bank van Leening alhier. — Eene langdurige en tevens, hardnekkige ongesteldheid, maakte in ruim 50jarigen ouderdom een einde aan zijn voor ons zoo dierbaar leven.

Zwaar valt ons zijn verscheiden, doch de hoop dat hij in de eeuwige rust is ingegaan ondersteune ons om in Gods wijsheid te berusten.

Workum, F. MOSSEL,
den 16 December 1850. *uit aller naam.*

HARLINGEN, den 16 December 1850. Heden overleed alhier, in den ouderdom van ruim 79 jaren, de Heer Mr. K. BLOK, Zeehandelaar en Oud Secretaris ter dezer Stede.

*** Het heeft den vrijmagtigen God behaagd, heden morgen ten 5 ure, door den dood, na eene ongesteldheid van 12 dagen, van mijne zijde weg te nemen mijne hartelijk geliefde Echtgenoot WIETSKE MICHIELS TROMP, in den ouderdom van 61 jaren en 11 maanden, waarvan ik 23 jaren met haar door eenen gelukkigen echt mogt verbonden zijn.

Workum, den 17 December 1850. R. S. SEVENSMA.

Familie, Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene, tevens voor bijzondere kennisgeving, aan te nemen.

*** Het Dochtertje over welker geboorte wij ons voor 8 dagen mogten verhengen, werd heden door den Hemelschen Vader wederom van ons weggenomen.

Sexbierum, den 17 December 1850. R. JENTINK, *Predikant.*

*** Tot onze bittere droefheid overleed heden middag ons eenig geliefd Kindje MARTEN, in den nog jeugdigen leeftijd van bijna twee jaren.

Bolsward, P. M. FEENSTRA.
den 21 December 1850. L. FEENSTRA, geb. Reinouts.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 17 tot en met den 23 December 1850 aangegeven: 14 Geboren. 10 Overleden. Gehuwd 1 paar.

Op den 12, 13, 14 en 15 October 1850, op Ameland aan strand gespoeld en geborgen zijnde:

105 BALKEN van verschillende lengte en dikte, meerendeels gemerkt H K of A K.
47 DEELEN, gemerkt E L of P C.
36 SPARREN en SPIEREN, 3 ELLENS, 3 stukken RONDHOUT en 3 WRAKKEN.

Zoo worden de eigenaren daarvan bij deze uitgenoodigd die Goederen, en wat de Wrakken aangaat, het provenu daarvan, binnen vier maanden na heden te reclameren bij den Grietman van Ameland, als belast met de functien van Opperstrandvonder aldaar.

Ameland, den 15 October 1850.

GRIETMAN en ASSESSOREN van HASKERLAND, maken hiermede aan de belanghebbenden bekend, dat de SCHOOLONDERWIJZERSPLAATS TE HASKERDIJKEN, door het vertrek van den Onderwijzer *I. Hemsen* naar elders, vaceert en worden dientengevolge de ONDERWIJZERS van den tweeden en derden rang uitgenoodigd naar deze betrekking te dingen. De voordeelen aan deze School verbonden zijn te lezen in de Nieuwe Bijdragen voor het Schoolwezen van de maand December dezes jaars, en worden de belangstellenden daarna verwezen, terwijl zij verder verzocht worden overeenkomstig de Bijdragen hunne Attesten en Acten van Rang *franco* ter Secretarie van Haskerland in te dienen voor het einde dezer maand, zullende zij later schriftelijk worden geinformeerd van den dag voor het houden van het Vergelijkend Examen bestemd, voor zoo verre de ingezonden stukken voldoende zijn bevonden.

Joure, *Grietman en Assessoren voornoemd,*
den 17 December 1850. B. P. GORTER.
Ter ordonnantie van dezelven,
C. L. van BEIJMA thoe KINGMA.

De Notaris A. R. van VOORST, te Heerenveen, zal, onder meer andere Vastigheden in publieke veiling brengen:

Voor de Erven van den Heer *D. G. Wijndels.*

1. *Maandag* den 30 December 1850, des *avonds* ten 8 uren, in het Heeren Logement bij Mejufvrouw de Wed. *Barlage aldaar.*
Een net, hecht, sterk, zeer logeabel en gerijfelijk ingerigt wel doortimmerd HEEREN-HUIS, no. 26, voorzien van: 3 groote en kleine Benedenen Bovenkamers, Dienstbodenkamertje, schoone groote en kleine Linnenzolders met geheel beschoten Dak, ruime Turfzolders, water en vorstvrije ruime Kelder en Keuken; achter deze Huizinge en Erf, een fraai TUINTJE, ruim KOETSHUIS en STALLING voor 4 Paarden, en over dit alles een sterken HOOIZOLDER, staande en gelegen op het aangenaamste van de Lindegracht, en achteruitkomende in de Oude Kerkstraat te Heerenveen, sectie A, nos. 29 en 30, groot 3 roede en 33 el; laatst bewoond geweest door den eigenaar den Heer *Wijndels* voornoemd; in 2 perceelen met regt van zamenvoeging.
2. *Dingsdag* den 31 Dito des *voormiddags precies* ten 10 uren, op Heidewoud bij *N. Meijer*, in het *Oranjewoud.*
Eene HUISSTEDE en HEMINGE, benevens 4 kampen uitmuntend best BOUW-, WEI- en BOSCHLANDEN met HOUTWALLEN, tot stichting van een *Landhuis* aangelegd en daartoe gunstig gelegen aan den Oostkant te Oudeschoot, in ééne uitgang tusschen de Schoter- en Zandwegen in het *Oranjewoud*, gemeente Knijpe, sectie B, nos. 218, 546, 549, 550, 551, 552, 553, 1018 en gedeelte van 554, te zamen groot 8.35.37; in 4 perceelen met regt van combinatie; de aanvaarding geschiedt van het Huis c. a. 12 Mei 1851, en het Land dadelijk na de adjudicatie, terwijl nadere inzagen en inlichtingen zijn te bekomen bij gemelden Notaris.

E. G. van IJSENDIJK, H. KNOOPS, H. van WAIJENBURG Az., J. OTTERBEEK, J. A. GERDING, H. J. van GINKEL, A. J. B. van WAIJENBURG, J. VALKENBURG, C. M. DREUX, F. H. SMITH, A. A. van WAIJENBURG, J. TRAKRANEN Bz. en A. L. van IJSENDIJK, Makelaars, zullen, op Dingsdag den 7 Januarij 1851, des avonds ten 6 ure, in *den Brakkengrond* te Amsterdam, door den Deurwaarder WORMSER aan de meestbiedenden presenteren te verkoopen:

10,400 kwart matten Comadre }
4600 heele matten Condaatsche } VIJGEN.
44 kabassen gedopte }
9 dito kraak } AMANDELEN.
1 Trommel en 52 bosjes SAFFRAAN.

Liggende in het Pakhuis op de Prinsengracht bij de Leidschestraat no. 701, en op den eersten Zolder van het Pakhuis *de Waagdrager* op de Prinsengracht bij de Spiegelgracht; alles in Consumtie en volgens Conditien op de gedrukte Biljetten vermeld. Nadere informatien zijn bij voornoemde Makelaars te bekomen.

UIT DE HAND TE KOOP OF TE HUUR: Eene kleine HEEREN HUIZINGE, voor 8 jaren nieuw gebouwd, voorzien met: 2 Voorkamers, Keuken en STALLING, en staande op ruim 1½ bunder Tuin en Land, te Drogeham, om de environs zeer geschikt voor een Geneesheer. Alles op Mei te aanvaarden en te bevragen bij J. P. OOSTERHOF aldaar.

Een Hektjalk-Schip,

groot 77 ton, thans liggende te *Grouw*, met deszelfs geheelen INVENTARIS, ZEIL en TREIL, zoodanig als hetzelve is bevaren door nu wijlen Schipper *Jacob Hendriks Koudenburg*, wordt UIT DE HAND TE KOOP aangeboden. Informatien in persoon of met franco brieven bij GERBEN ZUIDEMA, Veerschipper te *Grouw*.

De Notaris WIJMA, te Harlingen, zal aldaar, op Dingsdagen den 24 en 31 December 1850, 's avonds ten 7 uren, bij *Douwe Steenstra*, in het openbaar veilen: Eene HUIZINGE met ANNEXEN, in de Vijverstraat te Harlingen, wijk E, no. 73; bij *Steven Klases de Vries* als eigenaar bewoond; den 12 Mei 1851 vrij te aanvaarden.

De Notaris WIJMA, te Harlingen, zal aldaar, op Woensdag den 8 Januarij 1851, 's namiddags ten 3 uren, in het Logement van *Douwe Minnema*, in het openbaar presenteren te verkoopen:

1. Het KOFSCHIP, genaamd *Concordia*, gemeten op 26 el 10 duim lengte, 4 el 91 duim wijdte en op 2 el 95 duim hol, geijkt op 168 ton, gevoerd door Kapitein *J. H. Kappen*.
2. Het KOFSCHIP, genaamd *Jan Fredrik*, gemeten op 24 el 20 duim lengte, 5 el 85 duim wijdte en 2 el 38 duim hol, geijkt op 137 ton, gevoerd door Kapitein *Harm H. Kok*.
3. Het KOFSCHIP, genaamd *Hendrik*, gemeten op 25 el 20 duim lengte, 4 el 55 duim wijdte en 2 el 47 duim hol, geijkt op 126 ton, gevoerd door Kapitein *J. A. Keun*.

Allen met derzelver Rondhouten, opstaand en loopend Want, Ankers en Touwen, Zeil en Treil en verdere Scheeps- en andere Goederen, zoodanig ze zijn liggende in de Zuiderhaven te Harlingen; dadelijk na den verkoop vrij te aanvaarden. Nader onderrigt ten Kantore van de Heeren BARMENS EN ZONEN en van den Notaris te Harlingen.

De Notaris A. W. NAUTA, te IJlst, zal, publiek bij verhooggelden, aan de meestbiedende presenteren te verkoopen, op autorisatie van Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie:

Eene HEEREN HUIZING, zijnde de voormalige Pastorij der Hervormde Gemeente te IJlst, staande en gelegen aan het Zuidend binnen die stad, en bestaande uit diverse Vertrekken met den daarbij behoorenden TUIN, Kadaster sectie A, nos. 157 en 158; dadelijk na de toewijzing te aanvaarden; staande op *f* 1317.

De kooper zal de vrijheid hebben, deze Huizing, des verkiezende, gedeeltelijk te amoveren.

Wie gading maakt kome bij de finale toewijzing den 27 December 1850, des avonds ten 6 uren, ten huize van *U. K. Noordenbos*, te IJlst.

Verkoop van het Beurtschip van Dragten op Harlingen.

De Notaris E. J. ATTEMA, te Dragten, zal, ten verzoeke van den Heer H. DOUMA, publiek, bij strijk- en verhooggeld verkoopen:

1. Het van ouds geoctrooijeerde, wel onderhoudene BEURTSCHIP, varende van Dragten op Harlingen vice versa, groot circa 24 ton, genaamd *de Jonge Anna*, met Zeil, Treil en verderen completen Inventaris. Liggende het schip thans te Dragten. Aanv. bij de toewijzing.
2. Eene in 1849 nieuw gebouwde HUIZINGE met SCHUURTJE, ruim ERF en TUIN, staande boven de Sluis te N.-Dragten, sectie A, no. 275. Aanv. 12 Mei 1851.

Alles bij Billetten omschreven, terwijl de Conditien te vernemen zijn bij den Notaris.

De provisionele verkoop is Vrijdag 27 December, 7 uur, bij *J. Keuning*, te Dragten.

De Notaris E. J. ATTEMA, te Dragten, zal verkoopen:

Een aantal perceelen HOUTGEWAS, waaronder p. m. 55 eiken-, 13 ijperen en 3 populieren Stamboomen, in de verschillende dorpen van Smallingerland:

Te *Opeinde*, Zaturdag 28 December, 2 uur, bij *D. I. Douma*.
Te *Dragten*, Maandag 30 December, 6 uur, bij *L. de Jong*.

DEZELFDE NOTARIS zal op Zaturdag 4 Januarij 1851, 's avonds 6 uur, bij *M. Koopmans*, onder Opeinde, finaal verkoopen:

Eene onlangs veel verbeterde HUIZINGE, met ERF en BOOMGAARDEN, benevens 1 bunder ruim 30 roede BOUWLAND, aan den Lijkweg nabij Nijegasterhoek, vroeger bij *B. S. Deelstra* in gebruik; staande in 5 perceelen op *f* 1189.

DEZELFDE NOTARIS zal alsdan tevens verkoopen:

Een stukje HOOILAND, bij de Leijing op het Zwartveen onder Opeinde, eigen aan de Erven *Bouwer*; staande op *f* 120.

De Notarissen VAN BLOM en ATTEMA, te Dragten, zullen, Donderdag 9 Januarij 1851, 6 uur, in de Herberg staande in de Wegburen, finaal verkoopen:

1. Eene wel ter nering staande HUIZINGE en HERBERG, waarin tevens met succes eene Grutterij wordt uitgeoefend, staande in de Wegburen te Ure terp; waarop met inbegrip van den Gruttersmolen geboden is *f* 861.
2. Een beste kamp WEIDLAND, groot 90 roede 78 el, gelegen aan de Wegburen; staande met het Houtgewas c. a. op *f* 775.

Publieke Verkooping.

De Notaris N. MEIJER, te *Bolsward*, zal, publiek tegen uitloving van verhooggelden, presenteren te verkoopen:

1. Eene HEEREN HUIZING, met TUIN en BLEEK cum annexis, staande en gelegen aan den grooten Dijlakker, binnen *Bolsward*, in wijk C, no. 301, sectie A, no. 243; bij den Heer Post-directeur *J. W. Witteveen*, als huurder in gebruik tot den 12 Mei 1852, en alsdan vrij te aanvaarden.
2. Een HUIS c. a., aan de Korenmarkt aldaar, in wijk A, no. 95, kadastraal bekend gemeente *Bolsward*, sectie A, no. 321; door de Weduwe *Lolke Reinders Molenmaker* bewoond.
3. Een HUIS aan de Poststraat, in wijk E, no. 580, sectie A, no. 564; bij de Weduwe *Siebren de Graaf* in gebruik.
4. Een DITO c. a., aan de Groote Kampen, in wijk D, no. 464, sectie A, no. 61; door *Arjen Cornelis Bretzé* als huurder bewoond.
5. Een HUIS c. a., staande aan de Korenmarkt, in wijk A, no. 97, sectie A, no. 323; door de Weduwe *Hotse Gerrits van Vellinga* bewoond.
6. Een HUIS, in de Kerkstraat, in wijk D, no. 532, sectie A, no. 134; door *Pieter J. Oosterbaan* en anderen bewoond.
7. Een DITO, aan de Barge-finne, in wijk B, no. 239, sectie A, no. 765; onbewoond.

Deze laatste 6 perceelen den 12 Mei 1851 vrij te aanvaarden.

8. Eene plek GROND of TUIN, gelegen aan den Stadswal, groot 15 roede 80 el, bekend ten Kadaster gemeente *Bolsward*, sectie A, no. 241a; — veertien dagen na de finale toewijzing te aanvaarden.

Wie hieraan gading maakt, kome op Zaturdag den 28 December 1850, in het *Hof van Holland*, te *Bolsward*, des avonds ten 6 uur, bij de finale toewijzing. De Conditien zijn intusschen ten Kantore van voornoemden Notaris.

De Notaris A. A. LAND, te Franeker, zal, op Maandag den 30 December 1850, 's namiddags ten één ure, ten huize van *Jan Vlietstra*, op het Vliet te Franeker, bij boelgoed, tegen gereed geld, presenteren te verkoopen:

MEUBELEN en HUISGERADEN, waaronder een machonijhouten Kabinet, Secretaire, groote Penantspiegel, Tafel, Stoelen, Porselein en Aardewerk, gewerkt Zilver, benevens 4 groote VRACHTPRAMEN.

Verkoop van eene Huizinge te Wartena.

De Notaris G. BAKKER, in de Schrans, nabij Leeuwarden, zal, op Donderdag den 2 Januarij 1851, des namiddags om 2 uur, ten huize van de Wed. *Westra*, te Warga, in het openbaar veilen en provisioneel verkoopen:

Eene HUIZINGE en ERVE, sub no. ... in de Buren te Wartena, ten Kadaster bekend gemeente Warga, sectie B, nos. 214 en 810, groot 3 roede 59 el; in huur bij *IJnze H. Langhout* en *Hedser J. Visser*, voor *f* 57 's jaars; den 12 Mei 1851 te aanvaarden.

Conditien ten Kantore van den Notaris te vernemen.

Verhuring bij geslotene briefjes,

van eene voortreffelijke ZATHE en LANDEN, met BOEREN-HUIZING en SCHUUR, even buiten de Sint Janspoort te Bolsward, groot 15,98,35 (43½ pond.) uitmuntend Greidland; thans bij den Heer *W. M. Steensma* in eigen gebruik, voor 5 jaren; Petri en Mei 1851 te aanvaarden. — De briefjes moeten vóór den 2 Januarij 1851, franco zijn ingeleverd, ten Kantore van den Heer VERWER, te Makkum, alwaar en des Donderdags in *den Hof van Holland* te Bolsward, gelijk ook op de ZATHE, de voorwaarden ter lezing zijn.

Bij geslotene briefjes te huur, voor vijf jaren, in te gaan Petri en Mei 1851:

Eene zeer uitmuntende ZATHE en LANDEN, onder Poppingawier, groot naar naam en faam 31 bunder 98 roede 90 el, alle Greidlanden, thans bij *Gialt Jorrits van der Meer* en *Vrouw* in huur. — Conditien te vernemen en de Briefjes gemerkt met de letter K, vóór of op Vrijdag den 3 Januarij 1851 franco te bezorgen bij J. G. PATER, in de Groote Kerkstraat, letter F, no. 263 te Leeuwarden; zullende de Conditien tevens ter lezing liggen bij U. EKEMA in het wapen van Wijmbritseradeel te Sneek.

RANGSCHIKKING.

Wordt bekend gemaakt, dat de door den Heere Regter-Commissaris in het faillissement van PIER HARMENS DE JONG, Koopman te Witmarsum, opgemaakte algemeene Rangschikking met de bewijzen, is nedergelegd ter Griffie der Arrondissements-Regtbank te Sneek, om aldaar gedurende veertien dagen te verblijven ter inzage van een ieder.

De Curator in voormeld faillissement,
Mr. H. HIDDINGA.

S. DE HAAN, Mr. Smid te Suameer, verlangt met Mei eerstkomende, een KOPERSLAGERSKNECHT, zijn werk goed verstaande en van de Hervormde Godsdienst. Brieven franco.

TER LEEUWARDER COURANTDRUKKERIJ.